

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimki nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati za avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam po sebi, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljave naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Doplaček se izvoli frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je v Knafovih ulicah št. 6, in sicer uredništvo v I. nadstropju, upravnništvo pa v pritličju. — Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

„Narodna tiskarna“ telefon št. 85.

Slovinci in Trst.

Z dežele, 18. januarja.

Prav je imel pisatelj zadnjih član-
kov o slovenskem vseučilišču, ko je
opozarjal, da se zamore slovenstvo v
Trstu postaviti na trdne noge samo,
če zadobi svojo pozicijo v trgovini
in obrtnosti. Trst je trgovsko mesto, in če
hočemo Slovenci v tem mestu naprej
priti, moramo z vsemi sredstvi delati,
da se polastimo kar mogoče tržaške
trgovine in obrtnosti.

Zdaj je to še posebno velikega
pomena. Trst dobi v najkrajšem času
novo železniško zvezo, po kateri bo v
boljši zvezi z južno Nemčijo in z za-
hodnoavstrijskimi kronovinami. V zad-
njih letih je trgovina v Trstu vsled
tekmovanja drugih pristanov in vsled
slabe železniške zveze nazadovala;
toda železniške proga poživijo vso trgo-
vino. V Trstu se bo s to progo začelo
novo trgovsko življenje, in če Slovenci
zdaj ne vskočimo, ne dobimo nikdar
več tistega mesta v tržaški trgovini, ki
nam je potrebno, če naj pridemo v
Trstu do prave veljave.

Večinoma imajo trgovino v rokah
Židje. Židovska nerealnost je za poštene
domače trgovce velika nesreča. Proti
umazani in sleparski židovski konku-
renci se je težko boriti.

Kakor sedaj Trst v trgovskem
ozirom nazaduje, tako hitro je iz početka,
ko je bila napravljena luka za skupno
trgovino, zelo napredoval. Leta 1701
je štel Trst le 5000 duš, l. 1813 šele
20.000 in leta 1845 pa že 60.000 lju-
dij. K povzdigi trgovine so mnogo pri-
pomogli izurjeni istrski mornarji. Leta
1834, z državno podporo ustanovljeno
trgovinsko društvo „Lloyd“ je seveda
mnogo pripomoglo k razvidku Trsta.
Od leta do leta je trgovina rasla, Trst
se je pričel krasno razvijati, dan in noč
je bilo v tržaški luki najživahnejše živ-
ljenje.

Sele čez več desetletij se je to
znatno spremenilo. Najhujši udarec pa
je Trstu prizadela sosedna Reka. V

petletni dobi povzdignil se je trgovin-
ski promet na Reki za 63% (!), v Be-
netkah 19% in v Trstu le za nekaj
malega čez 9% (!).

V primeri s Trstom je Reka v
zadnjih desetletjih neverjetno napredo-
vala. To je dunajska vlada tudi upo-
števala. Vladi se pač ne more očitati,
da je glede Trsta štedila z milijoni!
Samo delo v novi luki je stalo državo
okroglih 28 milijonov kron. In ko se je
leta 1891 odpravila slobodna luka, je
vlada zopet potrosila 8 milijonov kron
za potrebne zgradbe. Če ravno se laški
iredentizem, kot tržaško židovstvo, malo
hvaležno izkazuje, potrošila je, in troši
še država ogromne milijone za pov-
zdigo Trsta in njegove trgovine.

Z novo železnico se bodo Trstu
odprli novi dobičkonosni viri. Pred vsem
se bodo pa morali tržaški trgovci po-
prijeti veliko svetovne trgovine (da ne
bodo Dunajčani s tržaškega trga, robe
ceneje oddajali konsumentom, kot Tr-
žačani sami). Drugače bo tudi nova
železnica tako malo koristila Tržača-
nom, kakor n. pr. Sueški prekop arab-
skim Felahom.

Predvsem bi bilo železi, da se
obrt v Trstu, odnosno v celem Primorju
kolikor bolj povzdigne. V zadnjih letih
se giblje tržaška trgovina skoro vedno
na isti višini in ne more pokazati znat-
nega napredka v primeri s prejšnjimi
desetletji. S tem v zvezi je tudi obrt-
nost. Malo bolj živahna je edina obrt
z bičevniki, katere izdelujejo Slovenci
v okolici Brestovice (okraj Tržič-Mon-
falcone). Poznam trdko, ki pošlje na
leto 300.000 bičevnikov na Češko, na
Moravsko, v Šlezijo, da, celo v Severno
Nemčijo. Žid kupi navadne bičevnike
v tržaški okolici po 16 do 30 vinarjev.
Na Moravsko. Češko itd. proda iste po
25 vinarjev, boljše še celo čez 1 krono
komad. Med tem, ko izdelovalec pri
100 komadih komaj nekaj malega za-
služi, dobi žid od 100 komadov 20 do
35 kron. Pač lep dobiček, ako se na
leto proda 300.000 bičevnikov.

Dalje nam je omeniti kamnoseško

obrt v Nabrežini. Ta je večinoma v
laških rokah. V Čičariji našo mnogo
olja za kovače, katero prodajajo v Trst.
Druge bolj važne obrti v Primorju sko-
raj ne najdemo.

In v Trstu samem? Trst je sicer
trgovsko, a tovarniško ali obrtno mesto
ni, ako odštejemo izdelovanje ladij v
Lloydovi ladjetesalnici in v „Stabili-
mentu“. Velikanski mlin Grka „Eco-
nomo“ je pred leti pogorel. Moka iz
mlina „Economo“ je bila svetovno
znana, prodajala se je ne le doma,
temveč izvažala se je v Levanto, v
Egipt, na Angleško itd. Ako bi se mlin
„Economo“ na novo sezidal, bi gotovo
kakor popred briljantno izhajal. To
znači pač, da ni prave špekulacije v
Trstu! Ako naštejemo veliko Dreherjevo
pivovarno, dalje petrolejsko čistilnico,
čistilnico riža in nekaj drugih večjih
tovaren, smo z domačo industrijo v
velikem obsegu pri kraju. Manjša obrt
je v Trstu samem nekoliko bolje za-
stopana. Razum izdelovanje sveč, te-
stenin, sladčic, čokolade itd., je vredno
omeniti čiščenje kave in gumija. Če
ravno je v Trstu nebroj izdelovalnic
testenin, vendar naše kranjske te-
stenine trdke Žnidaršič & Valenčič v
Trstu tako zaslovene, da jih po proda-
jalnah zahtevajo najbolj zagrizeni Ita-
lijani. V kavarni „Balkan“ sem slišal,
da zahtevajo bistriške testenine po celi
Dalmaciji, da celo na Gorškem, Le-
vanti in celo na Škotskem ti z istimi
postrežejo! Skratka, kdor je videl kako
je industrija razvita v avstrijski ali
pruski Šleziji, na Češkem in deloma
tudi na Moravskem, mora priti do pre-
pričanja, da bi se dala industrija v
Trstu saj potrojiti. Seveda, ako se bo-
dejo delala vsakemu podjetju take
ovire, kakor ljubljanskemu županu Hri-
barju pri dalmatinski plovbeni družbi,
ne bo nikdar napredka ne v Trstu, ne
v Istri in ne v Dalmaciji.

Za splošni promet bode nova že-
leznica velikega pomena. Konkurence
bo imela več ko dovolj. Južna železnica
bo imela nov brzovlak, ki bode privozil

z Dunaja v Trst v 8 urah. Ogrsko pa-
robrodno društvo „Adrija“ na Reki, se
čedalje bolj popolnuje in je napravilo
„Lloyd“ izdatno škoč. Promet na
Reki rase od leta do leta, ogrske dr-
žavne železnice napravljajo nov, zelo
ugoden tarif, da bi čimveč odjedle so-
sedni Avstriji. Žilavost Madjarov nam
priša, da se jim njihov načrt tudi po-
sreči.

S splošnega stališča je nova že-
leznica seveda velkanski napredek. Ali
za nas Slovence zna postati v narodnem
in v gospodarskem ozirom usodnega
pomena, posebno v Trstu. Z novo že-
leznico bo Trst v stanu konkurirati z
Marzijo, z novo železnico se začne v
Trstu v trgovini in industriji nova doba.
Če Slovenci ne bomo znali tega izko-
ristiti, potem — gorje nam.

L—č—n.

Vojna na Daljnem Vztočju.

Razgovor z generalom Stes- ljem.

Dopisnik „Daily Expressa“ je po-
slal svojemu listu brzojavno poročilo
o svojem razgovoru z generalom
Stesljem v Nagasaki.

Steslja so v Nagasaki slovesno
sprejeli, pri sprejemu so bili navzoči
višji uradniki in mnogo civilnih do-
stojanstvenikov. Ko je general zapu-
stil ladjo, se je v presrečnih besedah
poslovil od ruskih ujetnikov.

Napram dopisniku se je Steselj
izrazil: Prijazni sprejem, ki so mi ga
priredili Japonci, me je silno ganil.
Predno osebno ne poročam carju o
zadnjih dogodkih v Port Arturju, ne
morem svojemu zadnjemu poročilu
ničesar dostaviti. Armada me seveda
do konca vojne ne bo več videla,
zakaj vsi častniki, ki so oddali svojo
častno besedo, so se zavezali, da ne
bodo v tej vojni več delovali proti
interesom Japonske. Poveljujoči čast-
niki so večinoma ostali pri svojem
moštvu. Vsak mesec obrambe v Port
Arturju se vsteje pri upokojenju za

eno leto. To je bil samo postran-
ski vzrok za dolgotrajno obrambo.
Glavni motiv je bil v prvi
vrsti zvestoba vladarju, v
drugi vrsti pa nada na osvo-
boditev. Do oktobra smo res upali
na baltičsko brodogradnjo, potem pa smo
uvideli, da nimamo od njega ničesar
pričakovati. Da se je kapitulacija iz-
vršila prav na novega leta dan, je
samo naključje. Kapitulacija se ni
mogla več odložiti, čim sta padla
203metrski grič in Erlungšan. Uni-
čujoč ogenj iz japonskih enajstpalčnih
topov, splošna pobitost vsled smrti
generala Kondratenka in vedno bolj
se razširjajoča bolezen skorbut, vse
to je še pospešilo kapitulacijo. Vojni
svet je soglasno sklenil kapi-
tulacijo in ni resnično, da bi
jaz zastopal nasprotno mne-
nje. Japonci so bili izredno vladni
zmagovalec. Nogi pa je bil med njimi
pravi vitez. Rekel sem mu, da bi
moral on na mojem mestu po japo-
nskem običaju izvršiti samomor, nakar
se je Nogi veselo smejal.

Z mandžurskega bojišča.

„Echo de Paris“ poroča iz Pe-
trograda: Ruska armada prične
v najkrajšem času s splošno
ofenzivo. Kuropatkin namerava še
o pravem času izbrati svojo konje-
nico in artiljerijo, ki, kakor znano,
visoko nadkriljuje japonsko.

Iz Huanjšana se brzojavlja: Na
celi fronti traja neprestano kanonada.
Nobena noč ne poteče sedaj več
mirno. V japonskem taboru je postalo
silno živahno. Japonci se uporno tru-
dijo, da bi prodrli linijo naših oko-
pov; zato ponavljajo svoje napade po-
največ v temni noči, ali pa v gosti
megli. Vsi ti napadi pa so bili doslej
uspešno odbiti. Vse kaže na to, da
bodo Japonci pričeli z ofenzivo, ako
tega v kratkem času ne storimo mi

Ruski ujetniki.

Po poročilih iz Londona so Ja-
ponci v Port Arturju ujeli v celem

LISTEK.

Čudna zaroka.

Humoreska. Juraj Lubič.

(Dalje.)

Iz naše prazgodovinske barke
so s težkočo izstopili trije v kožuhe
čez glavo zaviti potniki. Metka jih
je prav prijazno pozdravila in jih
tako zadovoljila, da so se za kake pol
ure, srčno zahvaljujoč se, zopet sko-
bacali v cesarski voz ter z globo-
kimi vzdihni odrinili proti baš nedo-
sežni, tedaj v istini beli Ljubljani.

Prefrigan mesec je par fantov
tržil, da niso mogli priti do spanja.
Ravno prav jim je bilo, da je pri
Bobenčku gorela še luč. Kar narav-
nost so jo z glasnim govorjenjem
vdrli v gostilno.

V tistih lepih časih še niso bili
po gostilnah nabiti lepaki, ki bi bili
s pestjo opominjali gostilničarje in
krčmarje na takozvano policijsko uro,
kulturno pridobitev novejših časov,
katere obstoj je pa navadno odvisen
od dobre ali slabe volje gostilni-
čarja; še manj pa so organi javne
sigurnosti, ne poznavajoč svojih pra-
vic in dolžnosti, v svoji uradni nad-

vnemi povsem nedolžne goste kar
lastnoročno iz krčme ven metali. Ne,
teh dobrot tedaj še niso poznali.
Prišel si v gostilno, kadar si
hotel, in sedel si tam, dokler ti
je bilo drago. Tudi gostilničarji
sami niso v kakem kotu globoko
zdehali in poznih gostov z očmi
nočnega čuka iz gostilne preganjali.
Gostilničar je bil svoj lastni gost,
gost pa njegov prijatelj.

V gostilni je bilo več miz, od
katerih sta bili dve z lepima prtoma
pregrnjeni. To je bila »Extra-
soba« za gospodo, druge mize so
bile bolj »po domače«. Pri peči pa
je bilo nekaj, kar ni bilo niti miza,
niti »mertrga«, niti postelja. Rekel
bi, da je bilo vse hkrati, samo zado-
lano je bilo okroginokrog, da je iz-
gledalo, kakor zabor na štirih nogah.
Pokrov je bil že natrhljen in so ši-
roke špranje po celi dolžini kazale
na to, da je bil graditelj tega monu-
mentalnega pohištvega komada že
davno, davno tam, odkoder se več
ne vrne. Gotovo je Bobenček iz gole
pijetete do svojih prednikov ali za
»večen spomin« hranil brezimni stvor
nepoznatega mojstra-skaze. Vkljub
temu, da bi brezsluga škrinja kri-
tike najmilejšega umetnika sodnika

ne bila prenesla, so vendar malo iz-
birni gostje najraje prisledili k tej
psevdo-mizi, že zaradi bližnje peči
in pa, ker so bili tam najbolj »sprav-
ljeni«. Prostora je bilo tam tudi za
večjo družbo.

Tudi naši fantje so zasedli ta
oder antikvarne vrednosti in je njih
vodja, Žagarjev Tonček, ki je imel
prvo in malone edino besedo, ker se
je čutil za to najbolj junaškega in
se je bil nekaj let učil v Novem
mestu, s čimer se drugi trije niso
mogli pobahati, morda s pestjo udaril
po pokrovu, da je milo zavečalo ter
je jel širokoustiti se:

»No, M(i)etka, če ga maš še en
firkl, pa ga perneš, sej smo ga za-
sižil, permej zeks — pa kvarto s'm,
de ne b(u)o zast(u)ojn — tokú, zdej
pa le pijmo, sej sam dol teče —
M(i)etka, na, pij, pa se na drž, koker
b' T' kdu frušk pojú — sej s' me
včas'h rada mejla, zdej s' pa nekam
ušajnta ratala, al' ne vejš, kdor zbira,
tist prime za zbirk — Tref je
adut, vrz Jože — Ja, M(i)etka, tu
je taku gvišnu, koker je Buh v ne-
b(i)es'h. Če b(u)oš taka, b(u)oš la
Toja glorijs perlafuri. Kej misl's,
stav'm, de sem jest tokule za ke vrš,
jest b' Te vz(i)eu, kader češ, magar

prec don's, samu povej, kaj in kokú
al s' bejla al črna, al s' t'š al m's —
pokrita rihta s', kaj pa družga. —
Vsaka matika ma suj š'v, vsaka
punca sojga fanta — pa b' bla Ti
edina brez — ha ha ha! Ema skrita
lb(j)asn m(u)ore ž(i)je kej b't — sej
nemno toku neumen, koker v'n
vidmo. — B(u)o ž(i)je enkát na
dan peršú, kdu T' je sre(j)š pofulu.
— Ta š'v je muj — karo! —
Na pit pa na smejno pozab't.
M(i)etka, Teb na čast! — Ala, fantje,
v'n ž njim! — Tokú, s'hi smo, pa
nej b(u)o še en firkl! — Kej s' Toje
las(j)š pofarbala, M(i)etka, da so črni
koker žužek — jej, jej, pa kakšn
nobel firtoch ma, vse toku na špr'no,
Buh jo nej živš, fantje, pa njenga
šočna, nej b(u)o ž(i)je, kir če! —
Tržili so, razlivali so, sladko
vince pa se je cedilo skozi razpok-
line v neprodorno temo.

Metka je na strani sedela z ne-
kim ženskim ročnim delom in je le
sempatam odgovarjala neslanim ša-
lam prepitiga Žagarjevega Tončka,
ki jo je tako neusmiljeno zafrekaval,
s kako kratko besedo ali pa z iro-
ničnim nasmehom. Bila je zamišljena.

Fantje so pili, Tonček je naprej
govoril, ura pa je pohajala.

»Vejš kaj, M(i)etka,« pravi zopet
Tonček, »toku mladš ne pridemo več
sk'p, al nekej al pa n'š. Tu pa ostane,
kdur zbira, zgrab za zbirk, sej čez
des(j)et lejt na b(u)oš več zbiral, pa
takát T' b(u)o ž(i)je tokú odzgunlu,
cngl cink cink — Al maš kej
sira pa našga vsakdajnega kruha —
smo ž(i)je lačn, kaj ne, fantje! —«

Med kartanjem so fantje mlatili
po siru in so v svoji pijani nerod-
nosti vso sol, papriko in poper po
plošči raztresli.

Pojavljali so se burni prizori.
Kdor je hotel s kako karto posebno
imponirati, je udaril s pestjo po ubogi
mizi, da so kupice odskakovale in
se je paprika s poprom in soljo vred
izgubljala v tajinstvenih spodnjih
miznih prostorih.

Ko je zopet nastal tak šunder,
se je zasilal šum, kakor da bi kdo
napol kihnil. Metka se je zganila.
Žagarjev Tonček pa je pogledal proti
svojim pajdašem, pogledal proti
Metki, potem pa proti peči.

»Zludja!« zarendi. »Sera ž(i)je
mislu, de straš, — pa ta ferdabolaki
maček tam gor frska — v'n ga vrz,
tristu! —«

Maček je moral z gorke peči v
mrzlo noč. (Dalje prih.)

35.000 mož. 5000 ujetnikov se internira v Tengakaji, 20.000 pa v Hamatiji pri Ozaki. Ostali ujetniki se v oddelkih po 3500 mož razdele na druga mesta.

Ujete Ruse pozdravlja ljudstvo povsodi z banzaj-kicli in japonske dame dele med nje razna darila in cigarete.

Tretje rusko brodovje.

Tretje rusko brodovje odpluje na Daljni Vstok 28. t. m. Za načelnika tretjega brodovja je imenovan podadmiral Nebogatov.

Iz Perima ob južnem rtu Arabije pa se brzojavlja, da je včeraj jutraj tam mimo plulo rusko brodovje, obstoječe iz križark »Oleg«, »Izumrud«, »Dniepr« in »Rion«, iz več torpedovk in dveh ladij prostovoljne mornarice. To ladjevje se na kratak čas usidra v Džibuti, nato pa odpluje proti Madagaskarju, da se združi z admiralom Roždestvenskim.

Vesti o kakih poškodbah križarke »Izumrud« so od kraja do konca izmišljene.

Obsojen ruski mornar.

Iz Langhaja se javlja: Rusko vojno sodišče je mornarja s križarke »Askold«, ki je ubil nekega Kitajca, degradiralo in ga obsodilo na štiriletno prisilno delo. Mornarja so prepeljali v francosko jetnišnico.

Ruski revolucionarji in japonska vojna uprava.

Po poročilih iz Tokija so Rusi, živeči v Švici, poslali japonskemu vojnemu ministru Teraučiju v Tokio veliko množino knjig s prošnjo, da bi jih dal razdeliti med ruske ujetnike. Minister je hotel ugoditi tej prošnji, vendar pa je dal iz previdnosti kajige pregledati nekemu ruskega jezika večjemu štabnemu častniku. In izkazalo se je, da so vse te knjige imele zgolj revolucionarno vsebino.

Z ozirom na to je Teraučij knjige vrnil z opazko, da so bili ruski ujetniki sovražniki Japonske, dokler so se z Japonci borili v odkritem boju. Od trenutka pa, ko so bili ujeti, mora japonska vlada v njih respektirati lojalne podanike ruskega carja, zato tudi ne more med nje razdeliti knjig, ki so naperjene proti ruski vladi.

Hullska aféra.

Po poročilih iz Pariza vztrajajo ruski člani mednarodnega razsodišča pri trditvi, da ste se med ribiškiimi ladnjami pri Hullu nahajali tudi dve torpedovki, čemur pa Angleži ugovarjajo. Komisija ima danes sejo, v kateri se bodo prečiteli vsi akti, ki se nanašajo na dejansko stanje. Ti spisi se bodo nato objavili. Komisija je dovolila tudi damam, da smejo biti navzoče pri javnih obravnavah.

Pred otvoritvijo državnega zbora.

Dunaj, 18. januarje. Komisija, ki se je sestavila na predlog kneza

Schönburga v gospodski zbornici, da razpravlja o reviziji državnozbornskega poslovnika, začne svoje delo prihodnje dni. Ker pa se smatra Schönburgov predlog bolj za pozitivno obstrukcijskim strankam kakor pa za resno presojo, a za prihodnje državnozbornsko zasedanje so razmere ugodnejše, zaspi najbrže ta predlog popolnoma.

Dunaj, 18. januarja. Poročevalac v proračunskem odseku dr. pl. Derschatta, je dovršil svoje poročilo, ki je tudi že tiskano. V poročilu se priporoča, naj zbornica dovoli vladi v pokritje za podpore le 15.000.000 K. Pač pa je v poročilu kot minoritetni predlog posl. Skeneta, naj se dovoli vladi za refundacijo še nadaljnjih 53.500.000 K.

Dunaj, 18. januarja. Vse avstrijske trgovinske zbornice so izročile trgovinskemu ministru skupno pritožbo, da so se zadnji čas opetovano razpravljale v državnem zboru gospodarske predloge velikega pomena ne da bi se bila dala poprej trgovinskim in obrtnim zbornicam prilika izreči svoje mnenje, dasi so te zbornice poklicane zastopnice industrije, trgovine in obrti. Trgovinski minister je obljubil, da se bodo želje upoštevale.

Volilno gibanje na Ogrskem.

Budapešta, 18. januarja. Po volilnem shodu v Jaszberenyu je bil banket, na katerem sta govorila grof Apponyi in Fr. Kossuth. Grof Apponyi je napil cessrju, češ, da ga smatra za prvega Opra. Vlado je dolžil, da je ustvarila med ljudstvom in kraljem visok zid, da nihče ne more priti h kralju razen vlade. Kossuth je govoril za personalno unijo ter izjavil, da je treba zaslužene avstrijske narodnosti, ki imajo pravico do države, rešiti in z narodno federacijo, ki nastane na ta način, bi mogla potem Ogrska skleniti zvezo na podlagi personalne unije. (Naj se rajši usmilijo najprej zaslužjenih narodnosti doma!)

Budapešta, 18. januarja. V raznih volilnih okrajih v marčtordajski županiji je prišlo do spopadov med liberalci in opozicionalci ter so pokale tudi že puške. Govori se, da se za časa volitev skličejo celo rezervisti. Vodstvo združene opozicije ima vsak dan sejo.

Budapešta, 18. januarja. V Tengerliczi so opozicionalni volilci naskočili hišo liberalnega kandidata Kutya ter tudi streljali proti hiši, na kar je tudi Kutj streljal ter usmrtil oskrbnika Dora. Prišlo je vojaštvo ter napravilo mir.

Budapešta, 18. januarja. Nemadarske narodnosti gredo v volilni boj pod devizo proti novemu ljudskoškolskemu zakonu. Rumuni, Srbi in Slovaki računajo, da spravijo v zbornico 25 do 30 svojih mož. Ako se jim bi pridružili še Sasi in Hrvatje, bila bi to skupina, pred katero bi se morala ukloniti vsaka vlada.

Gibanje na Ruskem.

Petrograd, 18. januarja. Prokurator sv. sinode Pobjedoroscev je pisal carju fanatično pismo, v katerem ga zaklinja, grozeč mu z božjim maščevanjem, naj ne sluša »zapeljivcev« ter naj ne da iz rok avtokratične oblasti, ki mu jo je dal Bog, da sodi o življenju in smrti svojih podložnikov. Revolucijski odbor je vsled tega obsodil Pobjedorosceva na smrt.

Petrograd, 18. januarja. Atentator na Trepova se zove Poltografski ter je učenec trgovske šole. Kroglice, ki jih je izstrelil, so bile baje zastrupljene.

Drugi atentat se je zgodil v Kremenzgu, kjer je nekdo policijskemu mojstru vrgel v obraz steklenico z žgočo tekočino, ter ga nevarno ranil.

Lvov, 18. januarja. V Ledzu so priredili pretečeno nedeljo socialni demokratje velike demonstracije. Vojaštvo je baje streljalo ter več oseb ubilo.

Petrograd, 18. januarja. Minister knez Mirsky je razposlal načelnikom okrožij, v katerih se vrše konference o reviziji kmetijske zakonodajstva posebne okrožnice, v katerih opozarja naj v konferencah vsak razvija svobodno svoje misli, češ, da je to tudi carjeva želja.

Odstop Comtesovega ministristva.

Pariz, 18. januarja. Predsednik Loubet je sprejel demisijsko celokupnega Combesovega ministristva. Obenem je naprosil ministre, naj vodijo posle še tako dolgo, da se imenujejo nasledniki. Popoldne je poklical Loubet k sebi predsednika senata in zbornice ter se z njima posvetoval o sestavi novega ministristva. Preden poveri komu sestavo nove vlade, se bo posvetoval o političnem položaju še z načelniki republikanskih skupin v obeh zbornicah.

Pariz, 18. januarja. Uradni list je prinesel naredbo, vsled katere se zapre 466 samostanskih zavodov na temelju zakona iz leta 1904.

Dopisi.

Iz Zagorja na Notranjskem se nam piše: V nedeljo 15. t. m. je imelo naše »Bosno društvo« svoj 32. občni zbor. Vkljub zelo neugodnemu vremenu se je zbralo precejšnje število domačinov in celo Knežanov. Predsednik g. Rudolf Horvat je vse pozdravil posebno nove ude, ter omenil smrt dveh članov. Iz poročila tajnika g. M. Domicelja ml., povzamemo, da je bilo v l. 1904 skupaj 31 udov. Veselje ni privedlo društvo nikakih; vse delovanje oredoteno se je na knjižnico. Priredilo se je troje predavanj, ki so bila vsa zelo dobro obiskana. — V blagajni je K 716 preostanka. — Knjižničarka gđ. Marija Döwgan je poročala, da je v knjižnici skupaj 520 kn iz, izposodilo se je 300 strankam 468 knjig, kar je z ozirom na to, da ni v knjižnici nič knjig novejšega časa, precej povoljno. Prišlo je 74 knjig. — Predsednik je omenjal, da je letos ljudstvo izvanredno pridno čitalo časopise, k čemur je dosti pripomogla rusko-japonska vojna, za katero

vlada veliko zanimanje. Pri volitvi so bili izvoljeni vsi doseđani odborci in sicer: Predsednikom: gospod Rudolf Horvat, p. d. predsednikom: g. Mat. Faturo ml, tajnikom: g. M. Domicelj ml., blagajnikom: g. A. L. Domicelj st., za knjižničarko: gđ. Marija Döwgan. Ter kot odbornika: gg. Iv. Bilo in Florijan Vadnjal. — G. R. Horvat je predlagal, da se društvo naroči na »Učiteljskega Tovarisa« kar je bilo po kratki debati sprejeto. G. Mat. Faturo je interpeliral g. predsednika, češ, da se je isti izrazil, da izginjajo časopisi iz društvene mize; z ozirom nato poudarjal, da so vsled sklepa stari listi njegova last, ter da on ravno na to gleda, da jih ljudstvo jemlje — akoravno njemu v škodo, a vendar ljudstvu v korist. — G. predsednik je poudarjal, da je lahko povzeti iz njegovega govora, da on ni mislil nikogar žaliti, marveč obratno, ter da to tudi on priznava, da ljudstvo časopisov ni dovolj jemlje. Na predlog g. A. L. Domicelja ml. se sklene naprositi »Akademijo« za ustanovitev »predavanja« ter »Prosveto« za »spotovalno knjižnico«. — Po sporedu smo se ob domačem petju še dolgo v noč zabavali.

K boju proti jetiki.

Priobčujo »Kranjskapodružnica avstrijskega pomožnega društva za bolne na pljučih«.

Mnogokrat se je že poudarjalo v člankih in vesteh o boju proti jetiki, tej najstrašnejši in najbolj razširjeni ljudski kugi, da ni ustanavljanje zdravilišč najvažnejši ali celo edini namen dotičnih težej. Seveda so zdravilišča in zlasti ljudska zdravilišča važen del naprav, ki so potrebne v boju proti jetiki. Toda v boju proti jetiki kot ljudski bolezni se jim ne more priznati tisti pomen, ki so jim ga pripisovali navdušeni občovalci pred desetimi leti, dasi so za posameznika, ki mu lajšajo trpljenje in daljšajo sposobnost za delo, največje koristi.

Glavni torišče boja proti jetiki je marveč profilaksa, to so tiste naredbe, ki zabranjujejo, da človek ne oboli iznova. Poleg izdatnega poučevanja ljudstva so se v tem oziru imenitno obnesla otroška zavetišča, počitniške kolonije, zavetišča za rekonvalescente in odpočivališča za delavce. V otroških zavetiščih se opomorejo s skrbno strežbo in hranitvijo celo k jetiki nagnjeni in škrofulozni otroci toliko, da se ubranijo preteči pljučni jetiki. Saj je znano, da je mladost posebno izpostavljena infekciji. Uspehi, ki se dosežejo v otroških zavetiščih, se še bolj ustanove na počitniških kolonijah, tako da se otroci stalno učvrstijo in pozdravijo. V zavetišču za rekonvalescente se sprejemajo taki, ki so preboleli bolezni, katere, kakor uče izkušnje, lahko nakopljejo pljučno jetiko, n. pr. dolgotrajni bronhijalni katari, rebrne vnetice itd. Taki bolniki naj se v zavetiščih za rekonvalescente toliko utrde in učvrstijo, da morejo zopet izvrševati svoj poklic brez bojazni, da bi iznova zboleli. Odpočivališčem je namen, da imajo v njih delavci takih obrtov, ki si lahko nakopljejo jetiko, n. pr. kamnoseki, tobačni delavci, tiskarji, klobučarji, peki, mlinarji, brusilci stekla in kovine itd. primerno hrano, da se v njih odpočijejo in pokrepčajo ter da uživajo svež zrak.

Ali kolikor ti zavodi dobrodejno vplivajo, vendar še ne zadostujejo. Boj proti jetiki kot ljudski bolezni je treba začeti pri virih, iz katerih se pase kuga.

Obramba je zatiranje vzrokov. Nevednost, pomanjkanje zraka, svetlobe in selca, nezdrava stanovanja, nesnažnost, nezadostna hrana in pa nezmerno uživanje alkohola so tisti vzroki, ki toliko škrijo to bolezen. Glavna naloga v boju proti jetiki kot ljudski bolezni je torej, zatirati med ljudstvom nevednost glede higijene vobče ter nevednost glede higijene pri jetiki posebej in pa odpravljati vse, kar bi utegnilo razširjati to bolezen. Tej nalogi hočejo zadoščati oskrbovalnice za jetične, to so zavodi, ki so se že pred leti izvrstno obnesli na Francoskem in v Belgiji in ki se dandanes ustanavljajo povsodi tudi na Nemškem in v Avstriji.

Da razložimo bolj natančno uredbo in delovanje teh oskrbovalnic, naj priobčimo nekaj iz predavanja ki ga je imel o tej stvari dr. Ludvik Teleky dne 28. oktobra preteklega leta v c. kr. družbi zdravnikov na Dunaju.

»Ko se je pred 10 do 15 leti bojni klie proti jetiki vedno močnejše in močnejše glasil po vseh kulturnih deželah, ko se je v nemala javnost za ta boj in se ga udeleževala, tedaj so nastale v vsaki posamezni deželi vprav tiste naprave, ki so bile primerne znanostnim nazorom, posebno pa narodnostnim in gospodarskim razmeram dotične dežele. Take je otrok neobgata Francoska obrnila svojo pozornost zlasti na oskrbo bolnih otrok, je ustanovila otroška zdravilišča in v svojih »oeuvres d' Oumesson« skrbela za nekaj starejše jetične otroke kar najpopolneje. Ne Nemškem, »kjer sta bila ustanovila temelje današnjemu zdravljenju jetike Brehmer in Dettweiler, je bilo mogoče vsled boljšega socialnega zakonodajstva, zlasti vsled varovanja za invalidnost in starost, ustanoviti in uspešno vzdrževati zdravilišča ter zgraditi mnogoštevilna ljudska zdravilišča.

Zadnja leta pa je postal boj mednarodni tudi v tem oziru, da se posamezni narodi nič več ne omejujejo na narodnostne pripomočke, ki so jih izprva sami zase najbolj uporabljali, ampak dandanes se hitro okorišajo tudi v drugih deželah vsake naprave, ki se je izkazala v kaki deželi koristna — nekoliko zasluže za to gre pač mednarodnemu komiteju, ki je izpodbudil za boj proti jetiki.

Na Nemškem, kjer je ustanavljanje zdravilišč doseglo na kongresu l. 1899. najvišji vrhunec, so se kmalu čuli glasovi (in to tudi v nemškem osrednjem komiteju za napravo zdravilišč za jetične), ki so, sklicujoč se na prva, malo ugodno se glaseča priobčila o trajnih uspehih v ljudskih zdraviliščih, svetovali, naj se v bodoče dela največ propaganda zaidejo in pa uvažuje dopolnilna oskrba. Ta dopolnilna oskrba je izprva obsegala podporo rodbinam zdraviliških oskrbovalcev in iz zdravilišč izpuščenih oseb. Zadnji čas pa so obrnili tudi na Nemškem pozornost na napravo, ki si je na Francoskem in v Belgiji pridobila v zadnjih letih vedno večje priznanje in se vedno bolj in bolj širila, označili so jo zato na zboru o jetiki, ki je bil l. 1903 v Parizu, za »la formule française«.

Ta naprava je »dispensaire anti-tuberculeux«, to je oskrbovalnica za jetične. Kaj je torej nameu, kakšno delovanje teh oskrbovalnic?

Leta in leta že propovedujejo ljudstvu o varnostnih naredbah, o takozvani profilaksi proti jetiki. V neštevilih letcih spisih in listih, v nebroju člankov se razlaga velikemu občinstvu, zlasti delavcem in »malemu svetu«, kako nevaren je izmeček jetičnega človeka, katerih previdnostnih

Dalje v prilogi.

Kako si stvarimo in ohranimo dobre in zdrave zobe.

Spisal dr. Edvard Bretl, zobozdravnik v Ljubljani. (Dalje.)

Naj si še enkrat predoči vsak množino odurne gnilobe, ki mora nastati v teh bolnih in nerabnih zobeh. Ali ne požira dotičnik vsako uro nepregledno množino bakterij, gnoja in drugih gnušnih razkrojnih snovi? Ali preneha kdaj strah pred dolgotrajnimi bolečinami, pred nočmi brez spanja, izruvanjem zoba? Ali se ne trapi želodec z ono nenaravno nesnago, z ne prežvečenimi grizljaji in neprebavnimi kosci jedi?

In vendar je treba le hitrega, trdnega sklepa in naša usta so prosta teh gnilih delov, kar je našemu zdravju v neizmerno korist.

Strah pred domnevanim mučilnim orodjem, pred kleščami, je pred vsem ona ovira, katero bolniki le težko premagajo. In vendar niso klešče mučilno orodje, vsaj v roki spretnega strokovnjaka ne. Razen tega so temu na razpolago razni pripomočki, ki mu

omogočijo, da ruva zobe brez bolečin, ali skoraj brez bolečin.

Dva taka najvažnejša pripomočka sta kloretil in kokain. Kloretil se brizgne na zobno meso, da to zmrzne in postane na ta način neobčutljivo. Kokain se pa vbrizgne v zobno meso; v spretnih rokah zdravnika ima kokain čudovite uspehe. Toda to je strup, katerega more brez nevarnosti uporabljati le zdravnik, ki natanko pozna učinke strupa ne pa zobotehnik.

Še boljše vplivajo oni pripomočki, s katerimi se more doseči splošna narokoz. V prvi vrsti omenimo tu bromov eter, prej se je rabil splošno dušikov oksidul (Lustgas). Oba pripomočka imata neprecenljivo vrednost za tako narokozo, ki naj traja le kratak čas, posebno če je treba sčistiti celo ustno duplino; obe sredstvi more pa brez nevarnosti porabljati le zdravnik.

Ohranjujoča zobozdravniška veda.

Vzlic najskrbnejšemu negovanju zob je vendar potrebno potruditi se dvakrat na leto k zobozdravniku, da zobovje temeljito preišče in morebitne majhne kvare takoj odstrani.

Med tem, ko je še pred par de-

setletji zobozdravništvo skoro izključno obstajalo v tem, da se odstranijo bolni zobje in na ta način odpravi zobobol, je ohranjujoča zobozdravniška veda v zadnjem času tako napredovala, da moremo bolan zob ohraniti, če ga ni že uničila pogubna bolezen docela. Poglavitni del zobozdravniške znanosti je dandanes ohranjujoča zobozdravniška veda. Ta stremi za tem, ohraniti človeško zobovje trajno, zdravo in sposobno za delo.

S tem, da se zobje vestno negujejo, se da zobozdravniška pomoč omejiti na najmanjšo mero, toda popolnoma pogrešati jo za dandanes ne sme nihče, če mu je do tega, da si ohrani zobo do pozne starosti. Vážnega pomena pa je, da se izroči zobovje v dobro, vestno zdravniško oskrbo.

Razprava, ki naj bo bralcu kaži-pot, kako da si ohrani svoje zobe in si s tem prepreči marsikatero bolezen, ga mora tudi poučiti, kje da naj poišče vestne pomoči, če bi je potreboval.

Najprej naj se tu določi razlika med zobozdravnikom in zobotehnikom, kajti celo omikani krogi često nimajo v tem oziru jasnih pojmov. Zobozdravnik je, vsaj v Avstriji, vedno doktor

vsega zdravilstva; po dandanes veljavnih postavah je moral na univerzi vsaj pet let s trudom in pridom študirati medicino, doseči moral doktorsko diplomu in se nato posvetiti še specialnim študijam iz zobozdravništva. Zobotehnik pa je absolvirar ljudsko šolo, vstopil pri zobozdravniku kot vajenec, se je v njegovem laboratoriju vežbal tri leta in dosegel rokodelsko omiko; tu se je naučil po mavčastem modelu napravljati zobovje itd.

Od zobozdravnika se torej more pričakovati z večjo gotovostjo, da bo strokovnjaško in znanstveno pravilno lečil svojega pacienta, kakor pa od zobotehnika. Kajti s človeškim zobovjem se ne ravna na taisti način, ko z mrtvo snovjo, ne ko s kosom lesa ali kovine. Zahteve, ki jih dandanes stavi zobozdravniku, so tako visoke in dalekosežne, da jim ne more zadostiti tisti, ki je kos le navadnim tehničnim manipulacijam. Glavna naloga, ki pripada zobozdravniku, ne tiči — kakor mnogi mislijo, — v tem, da ruje ljudem zobe in jih nadomesti z umetnimi, temveč da uporabi vsa sredstva, kar jih je mogoče, da ohrani belniku oboleli zob. To je za moderno znanstveno

zobozdravništvo glavna zadača. Kdor pa hoče to umeti in znati, mora biti tudi medicinsko izobražen. Operater mora natanko poznati anatomske in fiziološke sestavo zob, in sploh cele ustne dupline. Vedeti mora, v katerem slučaju da sme votli zob napolniti in kdaj da ga mora odstraniti. Kadar čisti in polni korenine gornjih zob, mora vedeti, da je v neposredni bližini votlina gornje čeljusti, ki se pri neprevidnem ravnanju lahko odpre. Razločevati mora znati razne štadije vnetja zobnega mozga, da more določiti, kako in kdaj da sme dotični zob plombirati.

Nadalje je zastopnikom zobozdravniške vede tudi radi tega treba temeljite medicinske izobrazbe, ker se često uprav najprej v ustih pojavijo simptomi raznih boleznij. Tako je le strokovnjaku mogoče, da spozna tako splošno bolezen pacienta in ga pošlje k zdravniku.

Končno je treba tega zdravniškega znanja tudi radi tega, ker se nalezljive bolezni prav lahko prenesejo z zobozdravniškimi orodji, če se jih po vsakokratni uporabi pri bolniku ne da prekuhati, ali sploh primerno desinficirati (razkužiti), kakor zahtevajo te nauki anti-septike in aseptike. (Dalje prih.)

naredb se morajo držati jetični ljudje in njih obližje, da se ne razpase bolezen, da se ne okužijo še drugi. Tudi oblastva so izdala ukaze, v katerih poučujejo ljudstvo, kako je ravnati v tem oziru.

Marsikateri delavec, marsikateri zdravnik v tem ali onem delavskem oddelku pa se nemalo smejejo gospodom za zeleno mizo, svetujočim jetičnemu proletarcu, ki staneje mnogokrat s petimi in še več družinčeti v enem tesnem prostoru, ki komaj preživlja, komaj za silo oblači sebe in svoje — naj si najame posebno svojo spalnico, ali ima vsaj posteljo sam zase, svojo pripravo za umivanje in jed, se krepko hrani, prav velikokrat menjava posteljno in živотно perilo ter ga na poseben način pere itd. itd. Skratka: pri vseh teh modrih naukih, pri vseh teh predpisih in ukazih se nikoli ne misli na to, da največ ljudi celo tedaj, kadar so zdravi in sposobni za delo, ne zaslužijo toliko, da bi si mogli le količkaj urediti življenje po higijenskih načelih in da nimajo vsi ti ljudje, kadar so bolni in nesposobni za delo, prav nič sredstev, da bi mogli zadostiti tedaj še večjim zahtevam, ki jih nalaga nauk o zdravju.

Največ jetičnih ljudi, večina njih nikakor ne more izvrševati predpisov, se ne more ravnati po naukih, ki se jim dajo v tem oziru, ker nimajo za to gmočnih sredstev. Vsem tem so in ostanejo vsi sveti samo prazne besede, ki jih ne morejo nikdar premeniti v živa dejanja, če jim ne pomorejo drugi.

Ta priskočiti, tu pomoči, to je naloga, ki jo hoče izpolnjevati oskrbovalnica. Skrbeti hoče za to, da se bo jetičnik po naredbah, po katerih se mu je ravnati v svojo in svojega obližja korist, tudi res vedel, dati hoče jetičniku pripomočkov, ki mu jih je treba, da ni nevaren svojemu obližju, hoče ga pa tudi pravičiti, da bo te pripomočke primerno uporabljal.

To pa še nikakor ni ves delokrog oskrbovalnice. Največjo pozornost obrablja oskrbovalnica družini bolnikov, njegovim svojem in zlasti njegovim otrokom. Čuvati le te, ki so vsled dolgotrajnega in tesnega bivanja z bolni kom najbolj izpostavljeni infekciji, vsled rodu, mladosti in nemalokrat vsled slabe hrane jako dovzetni za infekcijo, to je glavna naloga oskrbovalnice. Na podstavi natančnega znanja vseh vpoštevanih gmočnih in zdravstvenih razmer vsake posamezne rodbine, ki ji oskrbovalnica priteče na pomoč, nakloni bolniku in njegovim svojem tisto podporo in v tisti obliki, ki je po vsem položaju najprikladnejša, da se namen njene oskrbe — preprečenje nadaljnjih bolezni — najbolje pospešuje.

Katera sredstva v dosegu tega namena mera oskrbovalnica uporablja, kako posluje, kako vrši opravila, če je docela urejena, če popolnoma deluje na vse strani na svojem torišču.

Kadar se naznani oskrbovalnici, da je kdo bolan za jetiko, in se za-prosi pomoči — to store zdravnik, bolnica, oblastva za ubože ali bolnik sam — in če se izkaže verjetno, da je bolnik potreben, in če zdravnik potrdi to bolezen, gre oskrbovalnični uslužbenec na stanovanje in dožene tam njegove imovinske, stanovanjske in rodbinske razmere, in če se vidi pomoč oskrbovalnice potrebna, se pozovejo vsa družina in vsi sostanovalci ali vsaj tisti, ki so videti bolehnii, za en prihodnji dan na oskrbovalnico.

(Dalje prih.)

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. januarja.

— **Klerikalno svetohlin-stvo.** Tudi v Ribnici so klerikalci nekaj let eleparili prevaž zaupno ljudstvo s konsumom. Ta konsum je sramotno krepal, ljudje pa imajo škodo in pravde. V konsumu se je goljufalo, kar se je dalo, vse pa pod krinko takega svetohlinstva, da se mora človeku gabit. Kako daleč je segalo to svetohlinstvo, pričajo sejni zapisniki ribniškega konsuma. Imeli smo priliko, videti tak zapisnik. Glasi se tako-le: »Za zapisnik. V imenu božjem, v imenu sv. Mihaela, velikega ange-lja, pričnemo sejo dne 3. avg. 1902 v navzočnosti odbornikov, načelstva, nadzorništva in razsodništva itd. . . . Seja se sklene v imenu sv. Štefana. Tako zapisnik. Da so sejo sklenili v imenu sv. Štefana, se nič ne čudimo, saj je znano, da je prišlo pri vsaki seji nekaj štefanov na mizo. Radi bi le še vedeli, v imenu katerega svet-nika so pobožni konsumarji bilance ponarejali in v imenu katerega svetnika so svoje člame in svoje upnike golju-fali. Morda nam to pove kateri izmed prisadetih duhovnikov.

— **Nekaj za občine.** Upravno sodišče je svoj čas razsodilo, da ima le politična oblast pravico določevati takozvane policijske ure za gostilne in kavarne. Te ure podaljševati, go-stilne oziroma kavarne nadzorovati, in za slučaj prestopka globe nareko-vati in zase izterjevati, to pravico so si dolejš lastile občine. Te dni pa je razsodilo upravno sodišče, trdite da pravice nimajo občine izvzemši one z lastnim statutom, nego zopet le politična oblast. Ta razsodba bo ob-šutno zadela ne le gostilničarje, ki bodo morali za vsako licenco prositi pri šestokrat zelo oddaljeni politični oblasti in katere licence v nepriča-kovanih slučajih niti pravočasno do-biti ne bo, ampak tudi, in to še v večji meri, občine, katere izgube se-daj dotične globe in dohodke, ki so zlasti v večjih občinah tvorili znatne postavke v proračunu.

— **Fajmošter s Koroške Bele,** znani »Rechenkünstler« Košir, je pri občinski volitvi, zoper katero se je bil lansko leto pritožil, dne 14. t. m. zopet žalostno pogorel. Postopal je sicer jako »diplomatično«, kakor zna to edino-le on, vendar pa so mu vkljub njegovi državniški spo-sobnosti in vkljub temu, da je hladno krvno pohrustal dober porcijon čast-nih besedi, prekrizali račun ter po-kvarili veselje »polizobraženi« libe-rali in delavci, katerim je za časa štrajka obetal zlato gradovo, izmed katerih pa sedaj nobenega ni hotel voliti v občinski zastop. Še vsega tretjega razreda si ni mogel oavojiti ampak spravil je notri le dva svoja pristaša in sebe, torej beri in piši: tri klerikalce! Ostali odborniki so naši pristaši in sicer to pot vsi za-nesljivi, kar se o vseh onih, ki so bili lansko leto izvoljeni, ni moglo trditi! Tako si je napredna stranka vsled župnikove pritožbe še bolj krepko utrdila svoje stališče. Seveda bodo tudi vsi svetovalci naši! Tak le »diplomatičen« poraz seveda boli člo-veka, naj si bo potem Körber ali Košir! Zato so našega »Rechenkünst-lerja« obšle želje po maščevanju in precej drugi dan je o priliki veliko-nočnega izpraševanja zbrane žene tako-le okregal: »Ve še kuhati ne znate. Samo zelje in fižol kuhate. Če bi bil jaz oženjen, (Košir ima dve kuharici!) bi mi morala žena dvakrat kosilo skuhati, prvič postno, potem pa še mesno. (Kaj če bi bil petek?) Če ne bi jo pa vsak dan pretepel!« Tako-le ljubeznjiv in galanten je bil en dan po volitvi naš gospod fajmoš-ter. Zdi se nam, da je vendar prav, da se duhovniki ne smejo ženiti, ker potem bi bile fajmoštrove gospe ven-dar prevelike sirote! Posebno mo-gočno se je razkoračil Košir nad ženo liberalnega odbornika Š iz P. »Dokazal« ji je, da ne zna otrok vzgajati in ni ji hotel dati spoved-ne liste, dasiravno mu je dala zanj 30 vinarjev, kakor druge. Najbolje bi bilo, ako žena sedaj Koširja toži, naj da spovedni listek, ali pa 30 vinarjev nazaj iz farške bisage. Košir, le tako naprej, toliko časa, da vam pri izpraševanju ne bo treba nikogar kregati, ker nihče več ne bo prišel in študirali bodete po-tem poleg brevirja lahko še — ku-harske bukve!

— **Odgovor kaplanu Kra-lju.** Iz Šmartna pri Litiji se nam piše: Na poziv kaplana Kralja v »Slovenec« z dne 16 t. m. odgovar-jamo samo tole: Kadar se bodo laž-njivi »Slovenčevci« poročevalci pod-pisovali pod svoja poročila iz naših krajev, takrat se bomo podpisovali tudi mi na svoja poročila. Vzroka nimamo se skrivati, kajti naša po-ročila so vedno resnična in zanesljiva, kar se je še vedno poka-zalo, dočim ko nasprotna niso, kar se je tudi že opetovano pokazalo. Mi ostanemo popolnoma pri našem poročilu, spremenimo samo toliko, da kaplan v svoji pijanosti ni prete-paval učenca z ravnilom, ampak z metrom, kakršne imajo trgovci, da se mu dela krivica in želi, da pride resnica na dan, kar javi se naj pristojnim oblastim, da uvedejo pre-iskavo proti njemu in tam se bo de

pótem pokazalo, koliko je na našem poročilu resničnega. Mislimo pa, da mu to smrdi.

— **Župnik kot organist.** Od novomeške okolice se nam piše: Danes vam poročam smešno in žalostno. Pisal bodem čisto in golo resnico, da se »Pre-mi-lostivci« prepriča o svojih božjih služabnikih. Med temi božjimi slu-žabniki zavzema odlično mesto žup-nik Nemanč vulgo Nedanič, o katerem je znano, da ima črne bukve, s katerimi zna točo panati. Povedano mi je bilo, da ni nikdar slet. Ker ve, da bere ne bo veliko, je vzel gospodu učitelju orglarijo. Začel je poučevati dekleta »Marijine družbe« v petju. Te so božični večer nare-dile pravi sijasto. Vsega mogočna fa-rovška kuharica Jerška — gotovo so jej miši snedle gla-, mesto kodela — pela je tako, da so si ljudje ušesa mašili. A to ni vstrašilo našega no-vega organista-župnika. V nedeljo 8. januarja začel je orglati. Kako lepo je to bilo! Kar šipe v oknih so se tresle, posebno kadar je pritisnil sub C ali F mesto A ali G. To je bila muzika, kakršne niste slišali še nikoli. A gospod Nedanič zna si po-magati. Te preklicane pešale pusi pri miru, zapre principal, mesto njega odpre gambo in soliconal in hajd tiho naprej! Gotovo je bil ginjen le-pega orgljanja in prelepega petja. — A kako se začudi gospod Nedanič, ko mu gospod pater ni hotel popol-dne več družine delati v prelepi »Marijini družbi«. Dosegel pa je ven-dar le, kar je hotel. On je dobil celo bero, zato pa je prikraj-šal učitelja-organista. Pri izpraševanju za velikonočno spoved bila je govorica samo o učitelju. Kaj misli župnik, da se učitelj-organist ni pogodil s farani? Orglati se hodi župnik učit v gostilno, katero je že velikokrat prekel. Vendar pa se dobi tam poštena kapljica in fantje se brez župnikovega dovoljenja za-sušejo. Zjaj organista ni. Župnik ga išče. Kmetom je že povedal, da bo treba 1000 K. Organist bo obenem mežnar in hlapec. Zopet pojde 1000 kron na leto za župnikovo ko-rist. O, saj je brumški kmet bogat; gospod Nedanič »požegna« in hajd toča je tu, če ne pade ledena na kmetska polja, pa bakrena in sre-brna v fajmoštrovo malho. Polna ni ta malha nikdar, Nemanč se zdaj peha, da bi dobil kaplana. Zahteva ga samo zato, da bi se služba ustanovila; kadar bo služba ustanovljena, bo kaplana hitro pognal, sam pa bo potem spravljal kaplanovo bero. Potreben ni kaplan čisto nič. Zjaj šteje fajmošter dneve, kdaj pojde učitelj v penzijo. Morda pojde za fajmoštra še prekmalu, ker zna na mesto učitelja-ovce priti učitelj-kostrun z rogovi, katerega se bo ustrašil še Nemanč, čeprav ima zvezo s hudičem in zna točo »panati«.

H—t.

— **Konsum v železnikih** je srečno priždal — na kant in bo moral prenehati s svojim »plodono-snim« delovanjem.

— **V pokoj** pojde deželni šol-ski nadzornik na Štajerskem, Viljem Linhart. Na njegovo mesto pride ravnatelj graškega učiteljišča, Karol Jauker. Nadzornik Linhart je bil za svoje mesto popolnoma nesposo-ben in so vsi šolniki veseli, da že izgine s površja. Svoj čas je bil Lin-hart profesor na ljubljanskem učiteljišču. Hotel je po vsi sili postati ravnatelj temu zavodu in močni, na-šemu narodu sovražni elementi so ga podpirali pri tem prizadevanju. Posrečilo se mu to ni. V nadome-stilo, da ni postal ravnatelj v Ljub-ljani, je bil imenovan deželnim šol-skim nadzornikom na Štajerskem, v kateri službi je z veliko vnamo delal za interese nemštva in zatiral slo-venstvo.

— **Strašno razkritje** se je zgodilo v Brežicah. »Grazer Tagblatt« poroča o njem brzojavno pod naslo-vo »Aufdeckung einer slovenischen Geheimdruckerei in Rann.« Tajna slovenska tiskarna v Brežicah! Nih-listi — komunardi — grozno! Tajnik

brežiške občine, Karol Schallon, je imel to izredno srečo, da je prišel tej tajni tiskarni na sled. Izdelavali so se v tej tajni tiskarni »umfang-reiche Druckschriften zum Zwecke der Verhütung der Bevölkerung wider die Deutschen.« Strašno, strašno! Kaj bo zdaj? Trepetaje ča-kamo nadaljnjih pojasnil!

— **Tržaška iredenta in namestnik Hohenlohe.** Iz Trsta se nam piše: Za časa dopolnilne dr-žavnoborske volitve v Trstu, ko je bil izvoljen John plem. Scaramangà, smo poročali, da so se iredentovci odločili kandidirati tega moža, da se pripkijo novemu namestniku. Sedaj, čez toliko tednov je to priznal tudi vodja iredente dr. Venezian v društvu »Patria«. Dejal je, da je bila kandidatura Scaramangà žrtev, ki jo je storila stranka, da od-vrne vladne represalije. Roka umiva roko. Iredenta je poslala g. Scaramangà na Dunaj, namestnik pa plačuje to uslugo s protiuslugami, kakor s pre-klici namestniških odločb glede občin-ske volitve itd. Zjaj je namestnik iz-kazal iredenti zopet uslugo. Poleti sta bila iz Avstrije iztirana italijanska dr-žavljana agent Sicoti in slikar Ma-glierta, prvi zaradi udeležbe pri politični demonstraciji, drugi zaradi protiaustrijskih izjav. Namestnik princ Hohenlohe je to iztiranje preklical, in omenjenima tujcema dovolil vrnitev Trst. Nas Slo-venecv se to sicer ne tiče, ali zabe-ležiti se to mora, ker označuje in po-jasunjuje tržaške razmere.

— **Strategične priprave ob avstr.-italijanski meji.** V Italiji so baje vznemirjeni vsled iz-rednih vojaških odredb na avstrijskih mejah. Avstrija namreč pomnožuje vojaške posadke v južni Tirolski, v gornji Dravski dolini, na južni meji Koroške, na Primorskem, sploh tam, kjer so ceste in prehodi iz Italije. Italijanski listi pišejo, da je treba te popolnoma neutemeljene avstrijske odredbe ali zabraniti, ali pa naglo slediti avstrijskemu zgledu. Res je, da se premesti spomladi z velimi stroški deset lovskih bataljonov ve-činoma proti italijanskim mejam, in sicer pride 2. bataljon iz Kraljevega Gradca v Pustriško dolino, 5. bata-ljon iz Bielle v Trbiž, 7. bataljon iz Brucka k južni Soči, istotako 8. bataljon iz Trbiža, 20. bataljon iz Judenburga v Trst in 29. bataljon iz Galicije v Trbiž. Kdor ve kako naloge imajo baš lovski bataljoni po vojni organizaciji, se mora res malo čuditi temu premikanju. Gorica dobi razen 5. dragonskega polka baje še dve eskadroni 6. huzarskega polka.

— **Učiteljske spremembe na Štajerskem.** Za nadučitelja v Lembergu je imenovan učitelj pri Novi cerkvi g. Fran Zidar. Za učitelja in voditelja trirazrednice v St. Vidu nad Valdekom je imenovan g. Martin Judnič, dosežaj učitelj v St. Vidu pri Zatičini. V Rib-nico na Pohorju pride za učitelja g. Ulrik Hauptmann iz Stranske vasi. Na svojem mestu sta postala stalna gosp. Ivan Kramar v St. Vidu pri Ponikvi in gđč. Mari-jana Vrečko v Šmartnem pri Slovenskem Gradcu.

— **Občni zbor »Splošnega slov. ženskega društva«.** V nedeljo, 22 t. m. ob 5. pop. ima »Splošno slovensko žensko društvo« svoj redni občni zbor, na katerega vabi vljudno vse svoje člane in članice. Občni zbor se vrši z običajnim dnevnim redom v društveni sobi na Rinski cesti št. 9 (prilijče).

— **Koncert gojencev »Glas-bene Matice«** v nedeljo, dne 22. januarja t. l., ob polu 8 uri zvečer v zgornji veliki dvorani »Narodnega doma«. Spored: 1. Chopin: Rondo, op. 1. Na klavir svira g. Ant. Trost. 2. Bériot: Scène de ballet. Na gosli svira g. Miroslav Dežela. 3. a) R. Wagner: Arija Elizabete iz opere »Tannhäuser«; b) E. Hildach: »Po-mlad je tu«, pesem, poje gđč. Ivanka Kušir. 4. L. van Beethoven: Andante in Finale iz sonate op. 2. Na klavir svira g. Niko Stritof. 5. Svendsen: Romanca. Na gosli svira g. Ivan Karlin. 6. a) Verdi: Arija iz opere »Traviata«; b) Goldmark: »Studen-dek«, pesem, poje gđč. Erna Povše. 7. V. Novák: »Maafred«. Balada, op. 2. Na klavir svira gospica Bojana Roz-man. 8. Weber: Dvorspev iz opere »Čarostrelec«. Pojeta gospici Ivanka Knifš in Erna Povše. Začetek točno

ob polu 8. zvečer. — Da se veliki troški priveditve vsaj deloma pokri-jejo, se je določila posameznim pro-storom mala vstopnina: sedeži po 40 in 20 kr., stojišča po 10 kr. Dobivajo se v trgovini gosp. J. Lo-zarja in na večer koncerta pri bla-gajni.

— **Poljudna predavanja »Prosvete« v »Mestnem domu«.** Za ciklus »prirodoslovnih predavanj«, ki se je vršil od 2. do 13. prosinca v »Mestnem domu«, je bilo prodanih 55 vstopnic a 1 K, 102 a 50 vin. in 162 a 30 vin. 150 enkratnih vstopnic je bilo brezplačno razdeljenih po različnih delavnicah in društvih. Posetilo je torej preda-vanja 157 stalnih in 312 enkratnih slušateljev. V celoti se je udeležilo predavanj 940, povprečno 235 ljudi. V resnici je bil obisk veliko večji že z ozirom na to, da je bil dovoljen vstop proti društvim legitimacijam vsem vajencem, ki so člani ljublj-an-skega ali šišenskega »Sokola«. Na-vzoči so bili člani »Prosvete« in ne-kaj drugih sodelujočih. Galerija pa, kjer ni bilo nikake revizije, je bila od predavanja do predavanja bolj polna neplačujočih posetnikov.

— **Akademija.** V nedeljo 22. t. m. ob 2 uri popoldne bo predaval v telovadnici šišenskega Sokola gosp. dr. Fran Novak o volilni pra-vici s posebnim ozirom na to, kaj govori za in proti splošni ter enaki volilni pravici. Dandanes se o tem vprašanju mnogo piše in govori a le malokdo ima jasne pojme o tej stvari. Opozarjamo torej občinstvo, zlasti delavske sloje, naj si bodo kateregakoli mišljenja, da pridejo po-slušat omenjeno predavanje.

— **Predavanja »Akade-mije« v Idriji** postajajo čedalje bolj priljubljena, dokaz temu nedelj-ski velškanski naval občinstva k pre-davanju prof. g. M. Pirca o geografskih razmerah Avstrije. Zelo pro-štorna realna telovadnica je bila nabito polna, da mnogo poslušalcev ni dobilo prostora v isti; z gotovostjo se je računalo nad 1000 udeležnikov. Prihodnjo nedeljo predava realni ravnatelj gos. dr. Stanislav Bevk o človeških zajedlohi.

— **Slovensko bralno društvo v Kranju** priredi v nedeljo dne 22. januarja predpušno veselico v prostorih »Narodne italijance« v Kranju. Spored: I. »Nemški ne znajo«. Burka v enem dejanju. II. Pies. Pri-gledu svira kranjska meščanska godba na lok. Vstopnina za člane 60 vin, za nečlane 1 krona. Začetek točno ob 8. uri zvečer.

— **Klub diletantov v Ko-stanjevici** priredi dne 22. prosinca t. l. v prostorih g. Lavoslavava Bu-darja veselico s petjem in plesom. Upizori se tudi Murnikova enode-janka »Napoleonov samovar«. Med posameznimi točkami svira no-voustanovljeni orkester imenovanega kluba.

— **Nadtopničar Iv. Meze,** ki je bil lanskega leta v Krasem z divizijskim polkom št. 8 pri vajah in je rešil dne 13. avgusta 1898no deklico Jožefa Deržanič iz Vidma iz Save, je bil zato odlikovan s srebr-nim križcem za zaslugo. Sedaj mu je namestnija v Gradcu pripoznala 50 K rešitne talije.

— **Utonil** je v Idriji delavec Ivan Govekar.

— **Ponesrečil** je v železniškem predoru pri Hrušici Frano Budija iz Ljutomera. Umrl je na mestu.

— **Pevski klub »Zagorje«** priredi 22. t. m. plesni venček v go-stilniških prostorih gospe Marije Medvedove v Zagorju ob Savi. Godbo oskrbi zagorski orkester.

— **Slomškov dom.** S Ponikve ob južni železnici se nam poroča: Celjska »Domovina« ima posebno piko na Ponikvoljane. Če le more, se ob-regne ob nas. V zadnji torkovi šte-vilki, kjer piše o Slomškovem domu, se zadržava ob ponikvoljski »narodnjake«, češ, da so ti delali na to, da pride ta vsem Slovincem dragi dom v nemške reke, in vzkligne na koncu: »Po njih sadu jih boste spoznali!« Ne zdi se nam vredno z »Domovino« polemizirati, to tem manj, ker naših »narodnjakov« ne zadene nobena krivda, da je bil Slomškov dom v nevarnosti. Le da izve omenjeno ured-ništvo »Domovine«, kako slabo je poučeno o razmerah v občini, katera mu je takorekoč pred nosom, odgo-varjamo na njeno notico. Sedanja po-sestnik Slomškovega doma je že pred leti v slovenskih listih ponujal svoje posestvo. Ko se je pozneje oženil, je seveda opustil misel prodati dom. Letos pa, ko mu je žena umrla, se je zopet odločil domačijo prodati. A to pot se ni poslužil slovenskih listov, temveč je inseriral v nemških, in to z uspehom. Kdo ga je tja napotil, seveda ni znano. Morda ve to »Do-movina« povedati. Našel se je dober kupec v osebi nekega solnograškega Nemca. Posređoval pa ni noben Ponikvoljan, ampak neki Ložnar iz celj-

ake okolice, mešetar, ki ne pozna drugega nego denar. Leta je tudi bil, ki je na vse kiplje delal, da bi se pogodba vendar ne razšla. Zakaj, nam pa ni treba praviti. Da je pa vsaj začasno ostal Slomškov dom Slovencev ohranjen, gre v prvi vrsti zaslugi Slomškovim sestram, ki so odpustile svojemu bratu toliko na terjatvah, da je brez svoje škode plačal odstopnino po 1100 K. Ena teh sestr je žena ponikovskega župana, ki je »narodnjak«, kakor si jih predstavlja »Domovina«, in gotovo ga je njegova žena poprej vprašala, predno je s skupnim denarjem razpolagala. In da je še marsikateri drugi ponikovski »narodnjak« delal na to, da ne pride Slomškov dom v tuje roke, lahko »Domovina« dokaže. Da je torej vsaj začasno Slomškov dom rešen, je v prvi vrsti sad Ponikovljanov in Ponikovljanov, po katerem sadu jih sedaj spoznavajte, bralci celjske »Domovine«. Polena, katera nam sl. »Domovina« po nepotrebnem in brez vsakega uspeha že dlje časa meče pod noge, bomo svoj čas pobrali in jih dobro uporabili. Ne rečemo preveč, če trdimo, da bi bilo veselo in zdravo za slovensko stvar, ko bi bile v vsaki slovenski občini narodnostne razmere tako urejene, kakor so na Ponikvi.

— V konkurz je prišel trgovec Maks Wegschaidner. Nemški »Stajer« ga s svojimi priporočili ni rešil pogina.

— »Brežiški Sokol« name-rava prirediti dne 5. svečana svoj prvi »Sokolski ples«. Velike priprave za dekoracije in za splošno udobnost v vsakem oziru, katerih se je zabavni odsek z vso vneto že poprijel, so porok za najslajnejši uspeh krasnega večera in upamo, da se p. n. občinstvo, posebno iz okolice mnogobrojno udeležiti te prve veselice mladega »Sokola«.

— IV. redni občni zbor »Vesne« na Dunaju se vrši 21. t. m. v Richterjevi restavraciji, III. Rennweg 1. Pričetek točno ob pol 8. uri zvečer. Cenjeni gg. gosti naj blagovolijo odboru odpustiti, ker bodo morali za tokrat pogrešati zabavo na občnem zboru »Vesne«.

— Izpred sodišča. Kazenske razprave pri tukajšnjem dežel. sodišču. Finančne straže paznik Ferdo Kobal je prišel zaradi priprav za kuhanje žganja v Vodice in v Hrastnik poizvedovat. To je pa razburilo posestnika Janeza Vehovca, njegovega sina Valentina, posestnika sina Valentina Rovška in Jakoba Rahnetta. Janez Vehovec je za paznikom zagnal kamen, Rovšek je pa zavil nad njim tolkač, rekoč: »Hudič, kaj pa hočeš v naši vasi, ako ne bežiš, te ubijemo!« Vehovec in Rahne sta mu tudi s koli žugaje kričala: »Hudič, kaj hočeš v naši vasi?« in sta tekla za njim. Anton Majdič, gostac v Hrastniku mu je zagrozil: »Če ne greš proč, te bom tako zbil, da boš dosti imel!« Ko je pa nočil Kobal pri Antonu Dermotu v Dolah, je prišel 2½ metra dolg kol v Dermotovo sobo, tako, da je padel prebivši šipo tik Kobalove postelje. Vsi obtoženci so bili krivim spoznani hudodelstva javne sile in obsojeni: Janez Vehovec na mesec dni zapora, Tine Vehovec in oba Rahnetta vsak na 2 mesece, Rovšek na 10 tednov in Majdič na 4 mesece težke ječe. 2.) Alojzij Krivic, čevljarški pomočnik na Bledu, je med tem, ko je bil čevljarški mojster Janez Kelbel v gostilni, prišel na njegov dom pod prevezo, da ga je mojster vzel za pomočnika. Ko je pa mojstrove žena odšla iz sobe, je izmaknil nekaj usnja in čevljarškega orodja v skupni vrednosti 18 kron. Krivic, ki je bil že večkrat radi prestopka tatvine kaznovan, je bil obsojen na 13 mesecev težke ječe. 3.) Fantje in tovarniški delavci Jan. Novak, Štefan Novak, Janez Gašperin, France Ravnik, France Kastrun, Albin Pirc, Jožef Ravnik in Janez Legat so prišli ponoči 31. mal. srpana 1903 v gostilno Lovreta Noča na Javorniku, kjer so gostje plesali. Začeli so izzivati in plesati med seboj in preobrili so neko mizo, ki jo je Matija Strugar zopet nazaj postavil. Nedolgo potem so napadli Strugarja in ga s steklenicami pobili na tla. Dobil je tudi z nožem suneč v levo roko. Naskočili so nato gostilno, metali kamenje in les skozi okne in v večjo in sta bili pri tem zadeti tudi gospodinja in natakarka. Obdolženci so deloma priznali svoje početje. Janez Novak je bil obsojen na 6 mesecev, Štefan Novak na 3 mesece, Gašperin in Kastrun vsak na 4 mesece težke ječe, Jožef Ravnik na 10, Legat pa na 6 dni zapora. France Ravnik in Pirc sta bila oproščena.

— Tatvina. Urarju g. Franu Zajcu je bila dne 16. t. m. proti večeru raz prodajalno mizo ukradena odprta srebrna anker remontoar-ura, vredna 25 K. Ura je imela na pokrovu vdane razne cvetke, na kazalniku pa napis: »The Dandy.« Tat je dosedaj neznan.

— Aretovan je bil včeraj Martin Berlot iz Ustja pri Šmartnem pri Litiji, ker je na sumu, da je dne 10

t. m. zvečer Jakobu Jerinu, ko je v njenega spremljal domov, ukradel iz žepa srebrno anker-uro s verižico, vredno 54 K. Berlot, ki je bil zaradi tatvine že kaznovan, dejanja ne pri-zna, oškodovanec pa odločno trdi, da ob istem času, ko mu je zmanjkalo ure, ni obšel z nobeno drugo osebo.

— Zastonj se je pripeljala iz Grignjane v Ljubljano Marija Volkova iz Suhorja v postojnskem okraju. Ker pa južna železnica ni za to, da bi se ljudje brez njenega dovoljenja vozili brezplačno, je policija Volkovo aretovala in izročila ces. kr. okrajnemu sodišču zaradi prestopka goljufije.

— Delavsko gibanje. Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 5 Slovencev in 17 Hrvatov. — V Heb se je odpeljalo 25 Hrvatov, v Gosposveto na Koroško 25 tesačev, na Dunaj pa 16 Kočvarjev. — Na Jesenice se je odpeljalo 30, v Bohinj 25, v Hrušico pa 20 Macedoncev. — Iz Westfalskega je prišlo 25 Črnogorcev, iz Jesenic pa 25 Hrvatov, 16 Ogrov in 18 Macedoncev.

— Izgubil je optikov sin Pavel Goldstein črn kožuhat ovrtnik, vreden 6 K.

— Ljubljanska društvena godba priredi danes zvečer v hotelu »Lloyd« društveni koncert za člane. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

— Corrigendum. V včerajšnjem članku »Slovenska znanost« se nam je vrnila neljuba pomota. V citatu patra Wasmanna je izostala nikalnica. Dotični stavek se ima glasi: »Wir dürfen dort kein I unmittelbares Eingreifen des Schöpfers einführen, wo wir die Tatsachen durch natürliche Entwicklung zu erklären vermögen.«

— Hrvatske novice. V sa-boru se je predložila peticijska hrvatkega prebivalstva virovitiške župnije proti nepostavni ustanovitvi madjarskim šolam; Ko va devič je interpeliral zaradi oduševstva nekaterih župnikov, ki za rodbinske izkaznice računajo po 28 K, dasi je za to pristojbina le 4 K. Potem se je nadaljevala debata o proračunu. Za proračun je govoril posl. Vukmanić proti pa posl. Šašel. — Prebivalstvo Reke je znašalo koncem leta 1904. 43.898 oseb ter je naraslo v zadnjih štirih letih za 3771 oseb.

— Slovenci v Ameriki. Slovenci v New-Yorku so si ustanovili pevsko, glasbeno in dramatično društvo »Klub Ilirija«. Društvo bo prirejalo koncerte, društvene večere in drugo ter bo skrbelo da, se Slovenci bolje spoznajo med seboj. — Vlák je povozil v Jolietu 50letnega Jakoba Simoniča, čema iz Vinodola na Dolenjskem. — Velik pretep so uprizorili v Cone-maughu člani društva sv. Alojzija pri obhajanju Božiča v gostilni. Več oseb je bilo oklanih z noži. — Plin se je užgal v kanalu v Newburgu, ko je prišel vanj svetilko Anton Pirc. Dobil je tako hude opekline, da je kmalu umrl. — Slovenci v Clevelandu imajo dve župniji, v katerih so v pretečenem letu imeli 411 kretov, 165 porok in 126 pogrebov.

— Najnovejša novice. Ferrijalni tečaji za srednješolske profesorje se ustanove vladne navedbe naučnega ministrstva pri vseh vseučiliščih, za letos v Gradcu, v Lvovu in na češkem vseučilišču v Pragi.

— Bertoli prijet? Z Reke se poroča, da so v Carigradu prijeli znanega poneverjalca Bertolija, ki je odnesel reški komercialni banki 300.000 kron. Pri njem so baje dobili 90.000 kron.

— Štrajk ob Ruhri. Število štrajkujočih je že naraslo na 200.000 oseb. Premog se ne izvaja več.

— V sled velikih snežnih zametov na Tirolskem niso mogli včeraj oditi vlaki proti Dunaju. Zameti so ponekod po 2 metra visoki.

— Umri je v Inomestu namestnik deželnega glavarja dr. pl. Hepperger.

— Dva v ledu zamrznjena mrtveca so našli v dunavskem kanalu na Dunaju.

— Vsesleparije milijonar-ske sleparke Chadwick je poravnal znani milijonar Carnegie.

— Sodna obravnava v vlaku. Na brzovlaku, ki vozi med Černeje-vom in Taškentom na Ruskem, se je odigral nedavno sledeči prizor: V vozu, ki je bil razdeljen, je sedel v oddeku za nekadilce tudi neki sodnik. V oddelek je prišel tudi neki zelo eleganten gospod, si zvil cigareto ter si jo našgal. Sopotniki so ga opozorili na tablico, da je v oddeku za nekadilce, toda gospod se je porogljivo smejal ter dalje kadil. Tedaj pa se je vzdignil sodnik, dal si je službeno kopalno okoli vratu ter izjavil, da otvarja na mestu kazensko postopanje proti kadilcu. Vlák je dirjal po prostrani ravnini, sodnik pa je popolnoma mirno uradoval, kakor doma v svojem uradu. Zasliševal je

priče in obtožence ter ga končno obsodil v globo 50 rubljev. Ker gospod ni imel toliko denarja pri sebi, zapovedal je sodnik na prvi postaji da so sopotniki obsojenega prijeli ter ga izročili policiji.

— Izdatki za mornarico. Za svojo mornarico izdajo velešile na leto v sledečem razmerju: Anglija 710.514.640 K, Zedinjene države 336.481.160 K, Francija 250.777.220 K, Rusija 246.991.340 kron, Nemčija 205.040.240 K, Italija 96.800.000 K, Japonska 47.098.080 kron, Avstrija 40.784.000 K, N. zozemska 27.794.800 kron, Španija 21.048.800 K in Portugalska 12.263.160 K.

— Češka univerza v Pragi šteje v letošnjem zimskem tečaju 3035 rednih in 768 izvanrednih poslušalcev. Od teh je na bogoslovni fakulti 124 rednih in 7 izvanrednih, na pravni 1525 rednih in 284 izvanrednih, na medicinski 347 rednih in 32 izvanrednih in na modroslovni 1039 rednih ter 445 izvanrednih poslušalcev. Napram lanskemu letu ima češka univerza letos 100 poslušalcev več.

— Človeška koža na dražbi prodana. V Londonu so nedavno na dražbi prodali kos človeške kože. Pred 900 leti je bil prijel neki danski poglavar morskih roparjev v trenutku, ko je vlomil v cerkev v Essexu. Duhovniki so ga ubili, mu slekli kožo ter jo po tedanjem običaju pribili na cerkvena vrata v varilo skruniteljem cerkva. Košek te kože je ostal za tečaj do leta 1858 (?) naker jo je dobil za svojo zbirko H. Maynard, iz katere se je sedaj prodala za lepo vsoto.

— O polnoči izdana menica. Operna pevka Zorina v Moskvi toži na izplačilo 30.000 rubljev, ki jih je podpisal na menico bankir Alfred Riek. Toženi bankir se izgovarja, da ni nikoli prejel valute, ter je menico podpisal o polnoči v spalnici pevke pod pritiskom njenega moža. Vkljub temu je bil pri dveh sodnih instancah obsojen na plačilo; sedaj je za deva v rokah zadnje instance.

— Nova vrsta krompirja. V francoskem okrožju Vienne so delali lani obsežne poskuse z nasajevanjem neke nove vrste krompirja; poskusi so se prav dobro obnesli. Nova vrsta krompirja — solanum Compersoni — je pripravna posebno za težko mokrotno zemljo, dočim je naš navadni krompir le za debelo, suho in peščeno zemljo. Pri tem pa je novi krompir tako stanovit proti boleznim in redoviten, da se ga na hektaru pripravne zemlje pridela celo 100.000 kg. Tudi velika lauska suša mu ni škodovala.

— Poznano se medsebojno! Pretečni četrtki je bil pri predsedniku Rooseveltu veliki sprejem, h kateremu je prišla mnogobrojna najodličnejša družba. O polnoči je hipoma ugasnila električna razsvetljava. Ko so po par minutah zopet zažarele luči, se je nudil značilen prizor. Gospodje so stiskali v rokah svoje ure in denarnice, dame pa so tudi snele briljantne in zlate ovrtnike in diademe...

— Pasji pogreb. Skoraj neverjetno blazno vest prinašajo hrvaški listi iz Dalja. Tam je učiteljici poginil njen pes ljubljene »Šaša«. Hudo je žalovala ter izjavila, da bi ji ne bilo tako hujo, ako bi ji hiša in vse zgorelo, da bi ji bil ostal le »Šaša«. Priredila je psu svečan pogreb. Solski sluga je moral skopati na vrtu jama za »pekojnika«. Točno ob 10. uri zjutraj se je vil sprevod na kraj zednjega potoka. Krsto s orknjenim psom je nosilo šest učenč četrtga razreda. Za krsto je stopala prva neutolažljiva učiteljica, potem pa vse učenke 4. razreda po dve in dve v vrsti. Preden so spustili krsto v črno zemljo, odpreti so jo morali še enkrat, da je prismojena učiteljica odstrigla psu šopek dlak, ki si jih je vzela za spomin. Pričakovati je, da se bodo z blaznim učiteljskim početjem bavile še šolske oblasti.

— Mrtva živina v morju. Mornarjem, ki so zadnje dni vozili od šlezviških in danskih nabrežij v Kiel, se je nudil skrajno gnusen prizor. Na stotine mrtvih, iz kože sledenih živali je plavalo po vodi. V noči 31. m. m. je namreč vsled viharjev izstopilo morje ter v Aperađu tudi preplavilo kvaranteno govoje živine. Nad 800 glav govedi je utonilo. Trupel pa niso pokopali, temveč jih potegnili iz kože ter na parnikih zvozili v morje v mnenju, da se bodo potopila ribam v hrano. Kadavri pa so splavali na površje ter so jih morali končno nabrežni prebivalci iz zdravstvenih ozirav poloviti in zagrebati.

— Zaradi ene krone obe nogi izgubil. V moravski vasi Porstendorf je stavl 23letni tovarniški delavec Ant. Sykora v gostilni s svojimi tovariši, da bo v hujo mrzli noči — termometer je kazal 16 stopinj — takel bos in v samih spodnjih hlačah in srjoci v 10 minut

oddaljeno gostilno. Stava je bila ena krona. Pritekel je res v določeno gostilno ter si dal potrditi prihod. Ker pa se je predelogo zamudi, odšli so iz prve gostilne njegovi tovariši domov in gostilno so zaprli. Ko je Sykora pritekel nazaj, ni mogel v gostilno po svojo obleko temuč je moral zopet nag teči precej daleč domov. Neumna šala ga je veljala obe nogi, ker sta mu vzebli da so mu jih morali v bolnišnici do kolena odrezati.

— Ukradeni bankovci zgoreli. V Rumi (Slavonija) je bila pretečni teden izropana hranilnica. Roparji so sicer srečno vlomili v veliko železno blagajno, toda hrup je zbudil hranilničnega slugo Petra Matića, ki je stekel na dvorišče. Tatje so zbežali ter v naglici le malo denarja odnesli, pustili pa so na tleh usnjato torbo z 10 bankovci po 1000 K in 20 po 50 K. Sluga je pobral v uradu na tleh torbo ter hitel tatove preganjan. Obnem mu je dozorela misel, da torbo z denarjem obdrži. In tako je tudi storil. Oblastvena preiskava je dognala, da je bilo v blagajni vmlajeno. Kmalu pa so tudi zasledili tatove, tri moške, ki so priznali, da so vlomili v blagajno, toda odnesli so le kakih 1000 K. Ostali denar so zaman iskali. Med tem je sluga zbolel vsled prehlajenja, ki si ga je nakopal pri zasledovanju tatov, ter tudi umrl. Med tem ko je šla vdova naročat krsto, je pokojnikova hči z dvema drugima ženskama mrtveca preoblekla in položila na oder. Slamo, na kateri je v posteli ležal, so stlačile v peč in zažgale. Baš v tistem hipu je prišla vdova domov. S prestrašenim vzvikom je potegnila gorečo slamo iz peči, toda bilo je že prepozno. Bankovci, ki so bili skriti v slami, so že zgoreli, le papirni ogorki so še precej dobro kazali podobo bankovcev. Na ta način pa je zvedela o stvari tudi oblast ter vdovo kot sokrivko zaprla.

Književnost.

— »Slovenski Trgovski Vestnik« glasilo slovenskega trgovskega društva »Merkur«, ima v 1. letošnji številki naslednjo vsebino: 1. Četrti občni zbor slovenskega trgovskega društva »Merkur«. 2. O konkurzi. 3. O borznih uzaneh. 4. Vladni zakonski predlogi v državnem zboru. 4. Poslovni red za odseke slov. trgov. društva »Merkur«. 6. Raznoterosti. 7. Društvene vesti.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 19. januarja. Člani go-spodske zbornice, katerim se ne-kaj sanja o premembi pravilnika poslanske zbornice, imajo v tej zadevi dne 25. t. m. zaupno posvetovanje. Morda sprevidijo tedaj, da pri tej stvari sploh ne morejo priti v poštev.

Dunaj 19. januarja. Avstrijska zunanja politika je doživela občuten poraz. Srbija ni najela napovedanega posojila v Avstriji, nego v Nemčiji in je tudi v Nemčiji naročila potrebščine za železnico in nove topove, za kar izda 70 milijonov frankov. Poročila iz Belega grada pravijo, da trde neki srbski listi, da nastane vsled tega velika škandalozna afera.

Dunaj 19. januarja. Poročilo, da pride pešpolk št. 1. meseca avgusta v Trident in na Rivo, je neresnično.

Budimpešta 19. januarja. »Hirap« poroča, da je bil ministrski predsednik Tisza, ko je šel od večerje pri domobranskem ministru Nyirju domov, napaden in ranjen.

Budimpešta 19. januarja. Volilno gibanje na Ogrskem narašča mogočno. V občini Vecs je prišlo med pristaši opozicije in med vladnimi pristaši do krvavega boja. Težko ranjenih je bilo 28 oseb, z noži zabodenih 15 oseb, 4 osebam so bila ušesa odrezana, 2 osebi ležita na smrtni postelji.

Rim 19. januarja. Italijansko časopisje je postalo silno vznemirjeno zaradi zbiranja avstrijskega vojaštva ob italijanski meji.

Kijev 19. januarja. Kakor prvo sejo je policija razgnala tudi drugo sejo kongresa ruskih kriminalistov. Udeležniki razširjajo revolucionarne spise. Ko jih je policija razganjala, so vpili: Proč z avtokracijo.

Rusko-japonska vojna.

London 19. januarja. Rusi so se ob Šahu začeli zopet gibati in se skušajo približati Japoncem. V Mukden pride vsak dan iz Evrope 15 vojaških vlakov.

London 19. januarja. Rusko brodovje je pasiralo A den.

Poslano.*)

Slovenskim odvetniškim in notarskim uradnikom ljubljanskim v preudarek.

Dolgo se je razmotrivalo vprašanje, kako vendar naj bi se tovariši pripravili do tega, pristopiti v polnem številu II. skupini društva slovenskih odvetniških in notarskih uradnikov, katero društvo je za naš obstoj, za našo prihodnost polno pomembe. Malomarnost bi bila, ako bi v teh resnih časih držali roke navzkriž in se ne ganili, storiti kaj koristnega v prosepah društva, koristit si svojemu lastnemu stanovskemu ugledu. Kot predsednik navedene skupine odločil sem se pri zadnji odborovi seji nasvetovati prirejanje društvenih večerov in predavanj. Društveni večeri naj bi se vršili v kakem zasebnem prostoru ali v mali čitalniški dvorani. Naprosil bi se čitalniški odbor, da jo prepušti brezplačno, ker je stvar namenjena pouku in naobrazbi. Zagotoviti si je tudi govornike, ki bodo kaj zabavnega in poučnega prednašali. Predvsem naj bi se naprosil kdo izmed tukajšnjih gg. odvetničkov, profesorjev, učiteljev itd., ki razumejo družti tu poučno snov z zabavno obliko, da bodo člani rajši prihajali. Pri takih zabavnih večerih naj se razpravlja o perečih juridičnih vprašanjih, naj se razmotriva postopanje sodnikov nasproti odvetničkom in njihovim uradnikom in posvetuje o eventualnem skupnem odporu nasproti šikanam sodnih uslužbencev. Tu pa tam se lahko napravi kak večer s prosto zabavo, da pridejo tovariši skupaj in se med seboj spoznajo, da postanejo potem res tovariši, ki so pripravljeni vsak čas drug drugega podpirati in se drug za drugega potegniti. Ako bi se pri takih večerih pokazalo zanimanje za tesnospisje, naj bi se potem za to stroko določile posebne ure, istotako za knjigovodstvo.

Skupina se je odločila, pričeti s prireditvijo takih društvenih večerov že začetkom prihodnjega meseca.

Na Vas tovariši je ležeče sedaj, da s svojo oglasbo, udeležiti se v polnem številu teh društvenih večerov, pokažete, kaj ste dolžni svojemu stanovskemu ugledu in si pridobiti naklonjenost naših delodajalcev in pa spoštovanje!

Tovariši! pristopite našemu društvu v polnem številu, saj se je ustanovilo le v Vašo korist in v korist Vaših družin!

Oglasbe za pristop k društvu in za udeležbo društvenih večerov, h katerim imajo sveda tudi nečlani in prijatelji našega društva pristop, sprejema podpisani predsednik

Josip Christof l. r.
odvetniški sollicitator.

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon.

Gospodarstvo.

— C. kr. ravnateljstvo državne železnice v Beljaku naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo potom javne ponudbe oddalo dobavo železniških pragov (švelerjev). Dobaviti bo in sicer: 1.) Za ravnateljstvo v Beljaku 24.600 švelerjev iz mesecnega lesa vrste II.—III. in 3900 švelerjev iz hrastovega lesa vrste II.—III.; 2.) za ravnateljstvo v Pragi 14.700 švelerjev iz mesecnega lesa vrste II. do III. Natančnejši pogoji in ponudbeni vzorci so pri c. kr. ravnateljstvu državne železnice v Beljaku (oddelek 3) na vpogled. Ponudbe je do najkasneje 28. januarja 1905 do 12 ure opoldne pri navedenem ravnateljstvu v Beljaku vložiti. Prepis dobavnega razpisa leži v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani na vpogled.

— C. kr. železniško stavbno ravnateljstvo na Dunaju naznanja trgovski in obrtniški zbornici v Ljubljani, da se bo oddalo delo za prečišitev delne proge Vipavske železnice med St. Petrom in Prvačino. To delo obstoji iz podtalne stavbe, nasipanja, nadtalne stavbe, nega dela, vrhne stavbe, železniške ograje, dobave in preložitve železniških znakov, kakor tudi dobave mejnikov. Natančnejši pogoji, cene, ponudbeni vzorci i. dr. se dobe pri c. kr. železniškem stavbnem ravnateljstvu na Dunaju, VI. Gumpendorferstrasse 10 in pri c. kr. železniškem stavbnem vodstvu v Trstu, Piazza nuova 2. Ponudbe je do najkasneje 9. februarja 1905 do 12 ure opoldne pri vložnem zapisniku gori navedenega ravnateljstva na Dunaju vložiti.

restante Ljubljana, do 30 t. m.

Službo

v špecerijki trgovini išče izvežbana gospica. 214-2
Naslov pove uprav. „Slov. Naroda“.

Soliden mladenič

dobro izurjen v vseh pisarniških opravilih in v mnogih drugih strokah, z dobrimi spricvali, išče primerne službe. Več pove upr. „Sl. Nar.“ 218-2

Vsak dan sveže
pustne krofe

prilporeča slaščičarna

Jakob Zalaznik

Stari trg št. 21.

Filijalke:

Glavni trg št. 6

78-8

Sv. Petra cesta št. 27.

50.000 parov čevljev!

4 pare čevljev samo gld. 2-80

se prodajo zaradi nakupa velike množine obutal dokler traja zaloga za to smešno nizko ceno. Par moških in par ženskih čevljev rjavega ali črnega usnja na trakove, l. vrste galoširani, z močnimi zbitimi usni podplati, daje par moških in par ženskih modnih čevljev s paspoilom, zelo eleg., naj-novejše oblike, močni, s toplo podveko za zimo, zelo lačni in lahki. Velikost po cm. Vsi 4 pari veljajo samo gld. 2-80. Razpo- šilja po povzet. ali če se pošlje denar napre-

S. URBACH, eksport čevljev

Krakov št. 363.

Zamena dovoljena, tudi denar brez nepravil- nazaj; riziko torej izključen. 226

Pijte

Klauerjev

Triglav

najzdravejši vseh likerjev.

Kje?

RUDOLF JESENKO

Stari trg št. 13.

na najcenejši in najboljše

kje je

172-2

Oglejte si izložbo, potem pa sodite

na novonastali način in v zvezi

kravat zopet došlo

10000

NOVO!

Ivan Cankar:

GOSPA JUDIT.

To najnovejšo delo Cankarjevo bo gotovo zanimalo tem bolj, ker nekako že v povesti sami, še bolj pa v predgovoru Cankar reagira na znano kritiko o svojem delu „Hiša Marije Pomočnice“ in brani svoje umetniške stališče. Iz Prešernove „Nove pi- sarije“ ni bila pozneje več napisana nobena boljša in ostrejša satira. Da se je pokazal Cankar iznova tudi mojstra v slogu in jeziku, ni treba poudarjati. Knjiga je izšla v elegantni opremi, z izvirno risbo na naslovnem listu. 23-8

Cena: broš. 2 K; po pošti 2 K 10 v.; eleg. vez. 3 K 20 v.; po pošti 3 K 30 v.

Založništvo

L. Schwentner

v Ljubljani

Prešernove ulice št. 3.

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogoji, ko nobena druga zavarovalnica. Zlasti je ugodno zavarovanje na doživetje in smrt z zmanjšujočimi se vplačili.

Vsak član ima po preteku petih let pravico do dividende.

„SLAVIJA“

vzajemna zavarovalna banka v Pragi.
Rez. fondi: 29,217,694-46 K. Izplačane odškodnine in kapitalije: 78,324,623-17 K.
Po velikosti druga vzajemna zavarovalnica naše države
z vseskozi slovensko narodno upravo.

Generalni zastop v Ljubljani, čegar pisarne so v lastnej bančnej hiši
v Gospodskih ulicah števil. 12.

Zavaruje poslopja in premoženje proti požarnim škodam po najnižjih cenah. Škode cenjuje takoj in najkulantneje. Uživa najboljši sloves, koder posluje.

Dovoljuje iz čistega dobička izdatne podpore v narodne in obecnokoristne namene.

Pozor!
V soboto, dne 21. januarja t. l.

v prostorih Starega strelišča
plesni venček

Podpornega društva delavcev in delavk c. kr.
glavne tobačne tovarne v Ljubljani.

Podpisani sem kot dobro znani gostilničar prevzel gostilno ter bom po- stregel z najboljšim cvičkom in najfinjšo rebulo, dvojnimi marčnim Gösso- vim pivom ter gorko in mrzlo jedjo. Na razpolago bo tudi več vrst desertnih vin.

Sodelovala bo godba c. in kr. 27. pešpolka kralj Belgijcev.

Začetek ob 8. uri zvečer. — Vstopnina 1 K, za ude 50 vin. 233

K obilni udeležbi vabi najvljudneje **Josip Plankar**, gostilničar.

Po visoki kralj. deželn. vladi proglašena za zdravilno
rudniško vodo

Apatovačka kiselica

naravna, alkalisko-muriatiško-litijska slatina, bogata ogljikove kisline

izvrstna kristalno čista namizna voda.

Glasovite zdravniške avtoritete pripisujejo tej sla- tini najbolj uspeh pri vseh boleznih prebavnih or- ganov in požiralnika, trganju in revmi, pri želodčnem, pljučnem, vrstnem in vseh drugih katarjih, pri zlati žili, pri obistnih in boleznih v mehurju, pri kamenu, pri srčnem boleznih, zrnatih in oteklih jetrih, gorečici in mnogih drugih boleznih. Preizkušeno izvrstno in nenakrivno sredstvo pri spolnih in mnogih drugih ženskih boleznih. Analizirala sta jo prof. dr. E. Ludwig, c. kr. dvorni svetnik in kr. prof. dr. S. Bošnjaković.

Odlikovana na mnogih strokovnih razstavah s 15 zlatimi medaljami.

„Upraviteljstvo vrele Apatovačke kiselice“

Zagreb, Ilica št. 17. 487-97

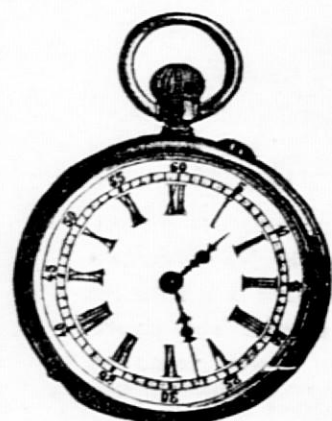
Dobiva se po vseh lekarnah, drogerijah, restav- rajah in gostilnah.

Zastopnik na Kranjski: C. MENARDI v Ljubljani.

Zaradi opustitve trgovine oblastveno dovoljena

popolna razprodaja ur

zlatih, srebrnih, nikljastih, jeklenih, stenskih,
ur na nihalo in budilk

pod tvorniško ceno.

Popravila se sprejemajo in izra- čajo dobro in najceneje.

FRIDERIK HOFFMANN

v Ljubljani, na Dunajski cesti št. 12.

Dobiva se povsod!

J. BUZZOLINI

delikatesna trgovina
v Ljubljani.

Ples

specialitete: bela krila, beli svilnati eta- mini, suknene bluze in salonske obleke, fraki in izprehodnje suknje samo
v „Angleškem skladišču oblek“.

Z odličnim spoštovanjem **O. Bernatovič** v Ljubljani.

Dr. Rudolf Gruntar
je otvoril
odvetniško pisarno
v Tolminu.

Voda! Voda! Voda!

Prva in edina domača tvrdka za vse vodovodne naprave.

Inženir in vodni tehnik

K. LACHNIK

stavbeni podjetnik

Fan Josipova cesta 7 v Ljubljani Bethovenove ulice 4
prevzema sestave načrtov in proračunov za vodno preskrbitev
kakor tudi brezhibno izvršitev takih naprav po zmernih cenah.

Tehnične izjave so brezplačne.

Tudi načrti so brezplačni, ako se izvršitev stavbe poveri tvrdki.
Najboljša izpričevala o 25 vodovodnih napravah na Kranjskem,
izvršenih pod osebnim vodstvom lastnika tvrdke, so vsakočasno
na razpolago. 3366-11

Izdelovanje oprem za neveste.

Ustanovljeno leta 1870.

Lastni izdelek

PERILO

Lastni izdelek

za gospode, dame in otroke
zaradi izvrstnega kroja, natančnega dela in zmerne cene znano daleč čez meje Kranjske, priporoča
trgovina z modnim blagom za gospode in dame in trgovina za opreme

C. J. HAMANN

dobavitelj perila c. in kr. Visokosti, različnih častniških uniformiranj, zavodov itd.

Ljubljana. * Mestni trg števil. 8. * Ljubljana.

Perilo po meri se prav brzo zgotavlja.

Napravljanje oprem za novorojence.